

Skálkurin

Um arkitektúr og design

Við Hans Dávid Dam
og Hannis Egholm

Fimta fasadan

Vanliga verður sagt, at eitt hús krevur 4 síður — fasadur, men veruleikin er, at í Føroyum, har ein so ofta kann siggja niður á húsini, orsakað av lendisviðurskiptunum, eru 5 ella 6 fasadur. Tekjurnar, tilfar og skap hava avgerandi týdning fyri útsjondina á húsinum.

Í gamlari tíð var ikki so nógv at hugsa um hesum viðvikjandi. Tiltarið, takt varð við, var flag og takhallið var uml. 42°. Hesi bæði, flagið og takhallið, hóskaðu væl saman, og tí var ikki neyðugt ella ynskiligt at broyta nakað her. At hesar tekjurnar eisini eru vakrar, munnu flest øll vera á einum máli um, og her sæst aftur, at tá tilfar og skap eru treytað av hvørjum øðrum, tá talan ikki er um »fiksar ideir«, verður úrslitið næstan altíð vakurt.

Seinni komu metall-rukkuplatur, sum vórðu tjøraðar — eins og restin av húsinum, ella málaðar grønar — ein tekja átti jú at vera grøn.

Inntil onkur var so frekur, at hann málaði tekjuna reyða! Her lá ein veldugur møguleiki og brátt vóru tær ymskittlittu tekjurnar eitt føroyskt sereyðkenni. Nakað sum útlandsk ferðafólk tosaðu um tá tey komu aftur av føroyaferð.

Ymiskt annað tekingartilfar kom eisini. Taksteinar — eisini føroyskt framleiddir (!), asbest, tjørupapp.

Nú seinastu árinu hevur tó ein nýggjur tørvur troðkað seg fram og sett sin avgerandi dám á útsjondina á føroysku tekjuni. Fólk tíma ikki ella hava ikki tíð til at mála tak og keypa tí sonevndar viðlíkahaldsfriar tekjur.

Í hesum er, í sjálvum sær, einki galið. Ein kann lættliga finna túsund góðar grundgevingar, men úrslitið av tí er eitt sindur ódámligt.

Úrslitið er nevniliga, at tekjurnar, tær fyrr so fagurlittu, gerast svartar! Hygg at nýggju útstykingunum: 80% av tekjunum — í minsta lagi, eru svartar.

Orsøkin er sjálvandi, at allir takplátuframleiðarar hava svart sum standardlit — kanska saman við nokrum øðrum litum — og av tí at svart tekja ikki frammanundan avger hvussu vorðin húsini skulu vera, alt hóskar til svart, velja so nógv hendan litin.

Er tað ikki eitt sindur spell?

Hvi ikki lata tann lithugin, sum kemur so týðuliga til sjóndar, tá fólk mála sær húsini, eisini siggjast á tekjuni? Tann 5. fasadan er eisini ein partur av húsinum!